

Dámy a pánové,

Dovolte mi, abych úvodem upozornil, že má následující slova se týkají spolkových krajské činnosti a vztahu k rodné zemi během posledních asi třiceti let. Jinak, někdy naprosto odlišně, bych byl hovořil o mých prvých krajských uprchlických aktivitách po roce 1968 a o vztazích k vládě tehdy "velmi vzdálené" rodné země. Při této příležitosti dnes děkuji všem, kteří se zasloužili o tyto změny a těm, kdo v nich dnes účinně, někdy i odvážně, pokračují správným směrem. Jak bylo dříve během konference uvedeno, činnost krajských spolků je do jisté míry i příspěvkem pro **bilaterální vztahy a propagaci České republiky** v zemích, kde krajané aktivně působí. Obzvláště tam, kde nejsou zavedena Česká centra.

Ve Švýcarsku byl v roce 1915 založen Svaz spolků Čechů a Slováků, který dnes sdružuje, nebo koordinuje, 13 spolků a místních sokolských jednot, se 400 členy. V roce 2018 jsme vzpomínali a koordinovali oslavy těchto dvou výročí. Dnešním úkolem je udržet tento orgán pro další generace. Místní zákony ve Švýcarsku umožňují svým civilním právem velmi svobodnou spolkovou aktivitu. Podpora České republiky bude ve smyslu dalšího trvání krajských aktivit důležitá nejen podporou společných projektů, jichž je ČR částečně i partnerem, ale je důležitá i pro vzájemnou koordinanci na civilním, nediplomatickém, nebo i bilaterálním poli.

Jedním z pilířů Svazu spolků Č a S ve Švýcarsku je měsíčník Zpravodaj, dopoledne zde vyznamenaný. Vlevo je ukázka předcházejícího formátu, vpravo je posledním redaktorem modernizovaný formát, přiblížený dnešní čtenářské obci. Pokračující podpora MZV je příslibem k jeho dalším úspěchům. Doporučujeme úřadům i jednotlivcům využití jeho informačního a inserčního potenciálu.

Podívejme se nyní jen na několik posledních projektů Besedy Slovan (1901), podpořených Českou republikou. Dnes je aktivní společně s Ženevskou Nadací Jan Masaryk, spolupracuje se spolkem Pohoda, sjednocujícím zdejší Čechy a Slováky. Založili jsme zde ČŠBH, která je dnes samostatná. V poslední době projevil zájem o spolupráci Nadační fond Arnošta Lustiga. Vznik Besedy Slovan a Svazu spolků Č a S, jakož i prvních sto let jejich trvání, popsal výtečně Dr. Stanislav Brouček ke stoletému výročí spolku Beseda Slovan v roce 2001, a sice v knize Cestami demokracie.

Od roku 1990 se postupně obrodila spolková činnost ve spolupráci s Československem a potom s ČR. Mimo zájmových aktivit, nás v souladu a s podporou ČR zaujaly hlavně historické události, prolínající dějiny rodných zemí a země nového domova. Přispíváme tím ke zlepšování jména České republiky, **vracejí se opět na úroveň vyspělé kulturní evropské země.**

Jsme si **vědomi**, že Česká republika, jako většina evropských zemí, **věnuje pozornost vztahům s krajaney**. Přisívá to ke společné propagaci dobrého jména České republiky v zahraničí a nepřímo k efektivním bilaterálním vztahům.

Většina krajaňských **kulturních** a zájmových aktivit je spontánní. Mohou udržet, kultivovat a popularizovat „češství“ ve svém okolí a tím propojovat minulost s novou realitou nové vlasti.

Dovolím si nyní uvést několik příkladů, kterými jsme připomněli, zanechali, nebo zanecháváme české stopy ve švýcarské společnosti.

Byla různá setkání u památníku na Jana Palacha a Jana Zajíce ve Vevey.

Pořádali jsme třídní seminář „Od Stefana Luxe po Lidickou tragedii“. S pomocí ministerstva školství a kultury jsme zajistili i účast přeživších Lidickou tragedii. Předchůdce této tragedie, Stefan Lux, československý žurnalista, se zastřelil na prvním zasedání Společnosti národů v Ženevě v r. 1936 na protest proti rostoucímu nacismu.

Pojmenování ulice Tomáše Garigua Masaryka v Ženevě. Ženevská publikace uvádí jména svých ulic pojmenovaných po 40 světových osobnostech. T.G.M. Je jeden z nich (Thomas Masaryk).

Tato mramorová deska, položená v Ženevě Jednotou kostnickou v r. 1920 na počest Ženevského proslovu T.G.M. v roce 1915 byla místní protestantskou církví darována Besedě Slovan. V r. 2007 ji Beseda Slovan věnovala Stálé misi v Ženevě, místo předání do ČR. Byla to jedna ze závažných kulturních akcí, zaměřených na kulturní pojítka mezi ČR a Ženevou.

Hus, Masaryk, ČSR, ČR se tím stávají součástí i historie Ženevy. Přesvědčili jsme místní muzeum reformace MIR, aby od nás přijali jako dar faksimile Stížného listu do své trvalé výstavy. Též jsme připomněli Ženevské veřejnosti, že Generál rakouské armády Ferdinand z Bubna, osvoboditel Ženevy v prosinci 1813, byl vlastně český rodák ze Zámrsku. A obec Zámrsk jsme informovali, že jejich rodák byl osvoboditel Ženevy.

Zde je pohled na Lavičku Václava Havla instalovanou v Ženevě z iniciativy Ženevského Spolku dobré vůle Olgý Havlové. Je u hotelu Beau-Rivage se Salonkem Masaryk a u „Mauzolea Brunswick“ v pozadí.

Velmi úspěšná byla **konference organizovaná Stálou misí České a Slovenské republiky v Ženevě** společně s námi. Jejich Excellence velvyslanci Juraj Podhorský a Jan Kára připomněli i politický význam Štefana Osuského při tvorbě Československa. Přítomnost i švýcarských a mezinárodních osobností **též** jistě ovlivnila vzájemné bilaterální vztahy.

V roce 2020 se konalo Znovuodhalení a nové umístění před vilu Masaryk památníku na Jana Masaryka, prvního prezidenta Světové federace organizací Spojených národů. Za účasti delegace Senátu PČR s pány senátory Oberfalzerem a Czerninem, dále zástupkyní Ministra zahraničních věcí Marksovou a Její E. velvyslankyní ČR v Bernu Kateřinou Fialkovou. Vila Masaryk bývala studentským centrem Masaryk, kde pobývali i tehdejší českoslovenští studenti z komunistického Československa.

U tohoto památníku současně odhalila Beseda Slovan s Nadací Jan Masaryk a Svazem spolků, v přítomnosti i prezidenta Republiky Ženeva Antonia Hodgerse, děkovnou desku švýcarskému lidu za poskytnutí nového domova na svobodě, po okupaci Československa v roce 1968. Dopoledne téhož dne, před setkáním u vily Masaryk, se konalo předání

faksimile prvního vydání z r. 1420 Čtyř pražských artikulů a v jubilejním roce vydaných pamětních mincí. Tehdejší Covidové restriktce bohužel nedovolily volný přístup veřejnosti.

Nyní několik doporučení, jak ČR může pomoci spolkům ve ŠVÝCARSKU.

1. Přispívat na veřejnosti a ve školství k popularizaci zahraničních krajaných spolků. Pomůže to rozšířit některé členské základny a eventuelní účast aktivních osobností při jejich i dočasných pobytech v zahraničí.

2. Zavést, nebo rozšířit u Zastupitelských úřadů ČR formální zařazení alespoň části pracovní síly pro jmenovitou přímou podporu a spolupráci s krajanami, obzvláště tam, kde nejsou funkční Česká centra (přispělo by to ke „stavění mostů“ s diasporou).

3. Zajistit formálním způsobem podporu pro nacházení místa pro setkání a schůze krajanů. Například občasným poskytnutím neúředních místností v budovách ZÚ tam, kde možno. Tím lze vyloučit náklady spolků na nájem, nebo používání místa s implikovanou konzumací. Stálá mise v Ženevě tak dlouhou dobu příležitostně pomáhala.

4. Ujmout se trvání Ženevské Nadace Jan Masaryk, založené Světovou federací OSN (WFUNA). Pokračování v Ženevě registrované Nadace jsme se ujali po jednáních s organizací WFUNA, zakladatelem Nadace v r. 1956, abychom pokračovali Nadaci v péči českých zájmů. Tím by se usnadnil přístup českých a mezinárodních studentů ke studiu mezinárodních organizací. Uchováním jména Jana Masaryka navážeme společně na předcházející poválečnou světovou úroveň Československa na mezinárodním poli, obzvláště v Ženevě. Naše předcházející snahy o zájem českých institucí v tomto směru nebyly vyslyšeny.

5. V rámci rozvoje bilaterálních vztahů, zajistit pronájem místností ve vile Masaryk, jak se této vile dnes i s našim přispěním říká. Beseda Slovan, Pohoda, Nadace Jan Masaryk, Ženevská Česká škola bez hranic a Nadace Arnošt by tak mohly odsud své aktivity koordinovat.

6. Připravit dvakrát odloženou výstavu v OSN v Ženevě na slavnostní zahájení předsednictví ČR v EU. Toto místo, jméno, historické dědictví a úcta k naší dávné pozitivní historii je k tomu výzvou.

Na závěr si dovolím předem poděkovat všem těm, kteří se v budoucnu pokusí realizovat možnou část našich doporučení. Budeme-li požádáni, rádi k tomu přispějeme. Namísto hledání „proč to není možné“, hledejme to udělat tak, aby to možné bylo.

Děkuji Vám, vážení krajané, za vyslechnutí tohoto částečného pohledu do našich švýcarských spolků. A nezapomenu poděkovat organizátorům konference, hlavně Stálé komisi Senátu pro krajanami, Mezinárodnímu koordináčnímu výboru zahraničních Čechů a MZV za uspořádání této konference a za snahu o další postupné zlepšování vzájemných „vztahů a mostů“ se zahraničními krajanami.